

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Digreßio in locum Pauli. Spiritualis autem iudicat omnia. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Digressio in locum Pauli, Spiritualis autem indicat omnia.

in lib. de Incarnatione Verbi prope finem, qui non legit *quam*, sed *quem*, aliter quam est in Græco, & Latino textu. Sic enim nihil aliud videtur Paulus testimonio Isaie probare, quam Christum quem appellat absconditam sapientiam, non fuisse cognitum huius mundi principibus, ideoque ab eis fuisse crucifixum. Quem sensum maxime confirmant verba illa Pauli, *si enim cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent*. Quali dicat si cognouissent hanc sapientiam, hoc est, Christum, nunquam ipsum, qui est Dominus gloriæ, crucifixissent. Augetur etiam difficultas in contextu verborum Pauli; ex particula aduersatiua. Sed, quam pauci Expositores vrgent, imo ferè omnes prætermittunt, quia addita, si verba illa, *Oculus non vidit*, intelligenda sunt de æterna beatitudine, ut plures intelligunt, quos iam citauimus, vix cum præcedentibus coherere possunt: imo etiam si non addatur particula, contextus difficilis manet. Multo autem facilius videtur, si Paulus verba Isaie intelligat de Christo, & mysterio ipsius; sic enim cum aduersatiua contextus facile, etiam ordinari potest hunc in modum: si enim eum cognouissent, nunquam ipsum crucifixissent, sed, sicut scriptum est, *Oculus non vidit*, &c. ac si diceret, sed quia non cognouerunt, sicut scriptum est, ipsum morte damnarunt.

His tamen non obstantibus, mihi videtur Paulus citasse verba Isaie in eundem sensum, quem ex communi Patrum interpretatione adduximus: intelligens videlicet verba illa, *Oculus non vidit*, &c. non de mysterio Incarnationis, & sapientia abscondita crucis, sed de gloria alterius vitæ, & felicitatis eternæ: & contextum Pauli, etiam cum particula Sed, optime constare: ita tamen, ut illud, *Quam nemo principum huius seculi*, &c. referatur non ad sapientiam absconditam in mysterio, sed ad gloriam nostram, ad quam, & secundum Latinam, & Græcam lectionem, optime referri potest. *Litera* verò, & sensus sic ordinandus est, loquimur sapientiam, scilicet crucis, quam prædestinavit Deus ante seculum gloriam nostram, quam gloriam eternam scilicet beatitudinem, Nemo principum huius seculi cognouit: si enim (supple eam gloriam) cognouissent, qualiter scilicet a Deo nobis præparata esset, nunquam Dominum, ipsius, gloriæ, scilicet Christum, cuius merito nobis præparata est crucifixissent. Sed, sicut scriptum est, de ea nempe gloria, *Quod oculus non vidit, nec auris audiuit*, &c. ipsi eam non cognouerunt: subiungit verò statim. *Nobis autem reuelauit Deus per spiritum suum*. Gagneus conatur textum aliter disponere intelligendo testimonium Isaie de Christo, & sapientia abscondita, & referendo illud, *Quam*, non ad gloriam, sed ad sapientiam absconditam. Sed difficilius, & durior est paraphrasis. Mihi verò, ut dixi, sensus propositus magis placet, quod satis probatum sit ex patrum sententia, Isaia non de Christo, sed de gloria beatitudinis verba illa dixisse. Quocirca consequenter Paulus in eundem sensum, textum Isaie usurpare debuit. Deinde quod paulus dixit, *Nunquam Dominum gloriæ crucifixissent*, indicat particulam illam, *Quam*, referri non ad sapientiam, sed ad gloriam, quam replicando, optime infert, cum inquit, quam gloriam si cognouissent, nunquam ipsum gloriæ Dominum crucifixissent.

Sed dubitauit aliquis, quomodo intelligitur quod subiunxit Paulus post citata verba, *Nobis autem reuelauit Deus per spiritum suum*, *Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei*. si veram est, quod oculus, non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, &c. De eisdem enim mysteriis inquit Paulus, *Nobis autem reuelauit Deus*.

Questionem hanc proposuit Marcella Hieronymo, & ipse responderet in epistola 148. ad ipsam, non debere nos quaerere, quid sit illud, quod oculus non vidit, nec auris audiuit, &c. Si enim (inquit) ignoratur, quomodo sciri potest? Unde hoc sensu Apostolus dixisse credendus est, quod carnalibus oculis, & aure carnali, & cogitatione mortali non possunt spiritualia comprehendere; quodque reuelatum sit, & sanctis per spiritum esse testatur, non statim sequitur, ut ipse aliis reuelauerit, alioquin audiuit & in paradiso verba ineffabilia, quæ aliis narrare non poterat, aut si narrauit, nequaquam ineffabilia sunt. Hæc Hieronymus. Quibus docet, ea quæ sunt in beatitudine futura, reuelata quidem fuisse Paulo, & aliis Sanctis, illustratione aliqua peculiari, sed quam nec explicare ipsi possent, ut ea mysteria aure perciperetur corporea; nec ostendere, ut oculo corruptibili viderentur.

Magis tamen congruere videtur Apostoli textui; si dicamus, reuelationem illam non esse communem quidem omnibus fidelibus, sed spiritualibus duntaxat, & adultis, non paruulis in fide Christi, quod soli adulti ea percipere possint. Hos verò significat, cum inquit, *Nobis autem reuelauit Deus per spiritum suum*. Propterea enim subdit, *Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei*. Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, ut sciamus, quæ a Deo donata sunt nobis. Animalis autem homo non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei, stultitia enim est illi, & non potest intelligere. Spiritualis autem indicat omnia. Hæc in eo cap. 2. In 3. 1. ad Cor. 3. vero statim sic incipit, *Et ego fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus*. Tanquam paruulis in Christo lac vobis potum dedi, non escam. Sed nec nunc quidem potestis, adhuc enim carnales estis. Cum enim sit inter vos zelus, & contentio, nonne carnales estis? gratiam.

&c. Ait ergo Paulus, ea, quæ huius seculi principes ignorarunt, reuelata fuisse spiritualibus; eo etiam modo, ut & ipsi illa effari possent, non carnalibus, sed spiritualibus. Non ergo, ut putauit Hieronymus, Paulo ita hæc reuelata fuerunt, ut ipse non posset alii reuelare: sed ut verè posset etiam aliis intelligenda proponere, qui tamen verè spirituales essent. Corinthiis verò dixit, ea nondum explicasse, quia adhuc carnales erant, hoc est, carnis passionibus feruientes.

Nobis igitur placet interpretatio Chrysostomi, Marci Eremitæ, & Anselmi locis citatis, quæ optime difficultati propositæ responderi potest, videlicet, cum Paulus dicit ex Isaia, *Oculus non vidit, nec auris audiuit*, &c. de vniuersa hominum natura considerata ex propria ipsius virtute loqui. Nam si Prophetæ, & Apostoli audierunt; non tanquam homines, sed tanquam Prophetæ, & Apostoli audierunt, hoc est, spiritu Dei illustrati. Quare, quod principes huius seculi, proprio studio atque virtute non cognouerunt, nec audierunt, imo

Litera Pauli ordinatur.

Gagneus.

8.

9.

10.

Chrysost. Marc. Eremit. Anselm.

nec cogitauerunt: spiritualibus, Prophetis nimirum, Apostolis, & aliis etiam reuelatum est. Cum vero Paulus, & Isaias dicunt, *Oculus non vidit, nec auris audiuit*, non tantum negant proprium, & quidditatum conceptum illarum rerum, qui posset intelligi illis verbis, *Oculus non vidit*, sed quemcumque alium, qui intelligi posset, cum dicit, *Nec auris audiuit*. Homines enim sua virtute de bonis illius eternae felicitatis ne hunc quidem assequi potuerunt. Cum autem subiungit, *Nobis autem reuelauit Deus*, intelligit conceptum, qui viatoribus sub velamine fidei potest conuenire.

Ex omnibus, quae diximus, colligere licet, quam recte S. Thomas probe, necessarium esse doctrinam sacram, ad habendam veram cognitionem finis nostri, qui nos in alia vita manet. Ex testimonio namque Isaiæ, & Pauli constat, finem nostrum, scilicet bonam, quae praeparauit nobis Dominus, non solum non posse oculis corporeis videri, neque aliquo humano verbo exprimi, sed etiam sola illustratione diuina cognosci. inde ergo recte probatur, finem nostrum esse supernaturalem. Dico autem supernaturalem, non quia ipse possessio sit supernaturalis secundum suam substantiam, & naturam: hoc enim in quaestione positum est cum Scoto, ut supra notauimus, & suo loco disputandum est, sed dico supernaturalem, quia illius notitia, nec ratione, aut studio humano, neque angelico, sed sola Dei reuelatione haberi potest. Quare merito requiritur sacra aliqua disciplina, Dei reuelatione comparata, ad dicendum ea, quae oculus non vidit, nec auris audiuit. Quae quoniam non tam recte à fidelibus, qui adhuc carnales sunt, percipi possunt, quàm à spiritualibus, quibus ita reuelat Deus ut dono intellectus, illa peripicacius penetrent, & plura de eodem mysterio intelligant: ipsis tamen carnalibus eadem, fidei reuelatione, etiam nota, minus tamen perfecte, esse possunt.

DISPUTATIO III.

De utilitate, & methodo Theologiae scholasticae.

Heretici vituperant Theologiam scholasticam. cap. 1.
Utilitas Theologiae scholasticae contra hereticos defenditur cap. 2.

Prima obiectio hereticorum. cap. 3.

Secunda obiectio. cap. 4.

Tertia obiectio. cap. 5.

Quarta obiectio. cap. 6.

CAPUT I.

Heretici vituperant Theologiam scholasticam.

1. **H**Aecenus de necessitate huius doctrinae disputauimus, superest, ut de utilitate ipsius, praesertim ut à tempore Magistri sententiarum ordine scholastico tradita est, aliquid dicamus. Difficultas enim non est de sacra doctrina secundum se, quatenus ex fidei principiis colligit certas conclusiones: hac enim, sacra Concilia, & antiqui Patres magno cum fructu vsi sunt: sed de ea, quam scholasticam appellamus, quae à tempore Magistri in vnius disciplinae, & doctrinae methodum redacta est. Hanc ergo, Tractatores illius, modumque disputandi, & examinandi quaestiones hereticorum nostri temporis vehementer insimulant. Lutherus in libro aduersus Iacobum Latomum di-

cit Theologiam scholasticam nihil aliud esse, quàm ignorantiam veritatis, & inanem fallaciam, quam praecauit Apostolus ad Colossenses 2. Eandem etiam insectatur in libro de abroganda missa priuata. Et Philippus Melancthon in Apologia contra Parisienses inquit, Lutetiae natam esse Scholasticam, eaque Euangelium obscuratum, & fidem extinctam. Ex quo errore, tanquam ex fonte, reliquos horum haeticorum manasse putauit Canus. 8. lib. de loc. cap. 1. Nam contempto scholae iudicio, necesse erat, Hieronymum, aliosque Patres, & paulatim sacra Concilia, atque Pontificum decreta negligere. Ex quo factum est, ut nullum firmum nostrae fidei fundamentum penes eos manserit, sed in ipsorum arbitrio vniuersa fidei definitio, & doctrina fuerit collocata. Ego vero potius arbitror ex deprauatis ipsorum moribus, eorum errores originem traxisse, Lutherus enim ambitionis, & superbiae spiritui accensus, contemnere cepit Romanum Pontificem, eius potestatem, & decreta: cumque nullus esset praeter scholasticos doctores, qui eo tempore ipsius temeritati resisteret, ut mordicus suos retineret errores, necesse illi fuit scholasticam doctrinam contemnere, & exsibilare.

CAPUT II.

Utilitas Theologiae scholasticae contra hereticos defenditur.

Ceterum quod ad ipsam doctrinam scholasticam spectat, negare nemo potest maximam illius utilitatem in methodo, & modo disputandi, atque examinandi quaestiones, ut à tempore Petri Lombardi in scholis habemus. Quamuis enim alij ante ipsum, ut Damascenus, & Anselmus, ordine non multum ab scholastico diuerso aliqua tractauerint: ipse tamen Petrus omnium primus vniuersam sacram doctrinam in methodum reduxit, ob idque Magistri nomen iure optimo meritis est. Qui vero postea secuti sunt, ut Alexander, Albertus, S. Thomas, & reliqui, licet ordinem mutauerint tractandi quaestiones: modum tamen scholasticum differendi, qui nunc est in vsu, retinuerunt, & locupletauerunt. Porro utilitas huius doctrinae primum quidem ex eo colligitur, quod pondere rationum, & disputationum, vel ex sacra Scriptura, vel ex Concilijs, vel ex antiqua Patrum traditione, frequenter etiam ex ipsarum rerum natura petitarum, verum à falso secernitur, & quod non est tam certum, sed vtrique probabile, non tanquam certum fidei dogma, sed ut probabile traditur. Secundo mysteria fidei nostrae, & quae ex illis deduci possunt, certo quodam ordine, & methodo disciplinae disposita, facilius addiscuntur, & memoria retinentur. Postremo denique quantum ipsa scholastica disciplina, & Doctores illius ad tuendam fidem Catholicam in Ecclesia profuerint, vel vna Parisiensis scholae ceterarum mater, huius temporibus nobis argumento esse poterit: quae inter tot haesum procellas, ciuitatem illam, & maximam Galliarum partem seruaui incolomem. Et tandem anno 1590. in illius ciuitatis Obsidione contra haeticos Biarnensem Parisios obsidentem, ita ciuitatem in fide confirmauit, ut dira fame, & nunquam audita omnes mallent mori, quam haeticum in Regem admittere. Cumque ab aliquibus Dynastis plebs induceretur, ut se potius dederet, quam famae

Ad Coloss. 2.
Philip. Melancthon.

Canus.

2.

Petr. Lomb.
Damasc.
Anselm.

Alexand.
Albert.
S. Thom.

In methodo
disputandi
Theologiae
quanta sit
utilitas.

3.

Parisienſi
in obſidione
Catholica
conſtantia.